

Roger Mitton,

Asia Sentinel

7/10/08,

Khánh Đăng [] c d ch

Việt Nam đang phải đi tìm kiếm và cải thiện chính trị trong khi các tài khoản kinh tế ngày càng tồi tệ hơn.

Sự chia rẽ trong nội bộ Đảng cộng sản đang nghiêm trọng. Việt Nam đã lan rộng hơn, theo sau hầu như các nước kinh tế đang tiếp tục đi xuống, để đưa đến sự sụp đổ chính trị lâu dài của đất nước.

Ủy ban trung ương là bộ phận then chốt của đảng hội tụ nhân tài của đất nước đã tiếp tục mất phần lớn trong một nỗ lực nhằm đẩy mạnh cuộc chiến chống lại nạn lạm phát đang hoành hành, tình trạng bất ổn lao động và một mức thâm thủng mậu dịch đang lớn dần.

Chúng ta có gì là bí mật khi có các quan điểm trái ngược về cải cách nguyên nhân gây ra tình trạng kinh tế suy sụp trầm trọng ở Việt Nam, và cách nào tốt nhất để giải quyết, đã lan tràn qua các tầng lớp cán bộ trong đảng trở thành phần lãnh đạo cao nhất trong Bộ chính trị đến các đảng viên nông thôn địa phương.

Giải pháp lãnh đạo đảng vẫn còn duy trì một bộ phận hòa giải những người tiếp tục ủng hộ chính sách khuếch trương kinh tế có mức tăng trưởng cao của Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng, và một nhóm đang gia tăng đông đảo chung quanh Tổng bí thư Nông Đức Mạnh thiên về một mức tăng trưởng vững chắc, chậm hơn và có nhu cầu khả năng chịu đựng.

Lưu ý quan trọng vào những tiếp cận kinh tế khác biệt này là những mối hiểm họa cá nhân đã có từ lâu về việc ông Dũng thăng chức nhanh chóng cho các nhà kỹ thuật (technocrats) và các đảng hội đồng người miền Nam của ông, lo ngại rằng ngoài những cán bộ cao cấp khác, rõ ràng nhất là những người miền Trung. Cũng thêm vào những mối lo ngại này là cuộc vận động chống tham nhũng những ưu tiên thiêu sinh động, do chính ông Thủ tướng công bố, cũng như các vận động áp dụng đây để với các nhà báo và giáo dân Công giáo.

Các nguồn tin ngoại giao và tiếp xúc trong đảng cho biết có nhu cầu để suy đoán đến đâu cho rằng nếu các mối lo ngại này trở lên trầm trọng hơn, thì có thể sẽ bắt đầu đưa đến một cuộc khủng hoảng lãnh đạo trong tương lai sắp tới.

Trong hội nghị trung ương hội tụ nhân tài của Hà Nội, một phiên họp lần thứ ba trong năm nay, vẫn là việc tiếp tục đẩy nhanh tốc độ ra, tiếp tục 160 ủy viên trung ương đảng đã được triệu tập một cách vội vã nhằm mục đích ngăn chặn việc công khai thanh trừng lẫn nhau và tiếp trung tâm tiếp tục vào nền kinh tế khủng hoảng hiện đang bắt đầu đe dọa đến nền chính trị xã hội và sự kiểm soát của đảng.

Theo truy n th ng thì đ ng ch t ch c hai phiên h p th ng niên cho u ban trung ng đ ng, nh ng theo sau phiên h p khoáng đ i đ u tiên h i tháng Giêng, thì m t phiên h p th hai đ c v i vã tri u t p vào tháng B y đ c g ng đ a ra quy t đ nh s làm gì v s suy x p c a n n kinh t . R i bây gi i có phiên h p th ba vào tháng M i.

Giáo s Carlyle Thayer, m t chuyên gia v các v n đ Vi t Nam thu c H c vi n Qu c phòng Úc Đ i L i nói r ng : "M t h i ngh trung ng l n th ba cho th y có đ i u gì đó r t quan tr ng đang đ c th o lu n".

Chính th c thì cu c th o lu n kín đáo kéo dài ba ngày đ t tr ng tâm toàn b vào các v n đ kinh t xã h i và đ c bi t là làm sao đ ng n ng a n n kinh t v n đã b suy nh c không b chìm sâu thêm vì h u qu c a s xáo tr n kinh t t Hoa K .

Ông Nguy n Tr n B t, ch t ch Investconsult Group, m t trong nh ng công ty t v n kinh doanh l n nh t Vi t Nam, đã bình lu n: "H i ngh trung ng này r t quan tr ng vì nó chú tr ng vào vi c làm th nào đ đ i phó v i n n l m phát và làm sao đ ph n ng tr c s đ i xu ng c a th tr ng Hoa K".

Nh ng đ i u này ch ng có gì là m i m , c hai cu c h i ngh tr c đây trong năm nay, gi i lãnh đ o đ ng ch y u đã th o lu n m t cách chính xác v các đ tài t ng t , m i l n th o lu n l i càng làm tăng thêm s ho ng h t và lo ng – và v i s gia tăng c u xé l n nhau đ ng sau l ng v vi c ai đã, ho c đã không, đ a ra đ ng l i hành đ ng đúng đ n.

Trong phiên h p tr c đây, các u viên trung ng đ ng, là nh ng ng i đã m t h t s kiên nh n v i chính ph khi t l l m phát tăng v t lên g n 30%, đã giao cho B chính tr trách nhi m giám sát n n kinh t cho đ n h t năm nay. M i b n u viên B chính tr là c quan có quy n l c cao nh t c a đ ng. Và quy t đ nh n m l y quy n ki m soát n n kinh t , ra kh i chính ph c a ông Dũng là m t bi n pháp mang tính c nh cáo cao đ có hi u qu làm l c h ng n i các và đ i ngũ c v n kinh t c a ông Dũng.

Ông Dũng và nhóm c a ông ta ch ng làm đ c gì v vi c này c vì h ch là m t thi u s trong B chính tr , là ch mà thành ph n ng h cho ông Nông Đ c M nh v n có tính th n tr ng, h p nh t chi m u th .

H i ngh trung ng h i tháng B y không c n thi t là m t bi u hi n thi u tin t ng vào ông Th t ng còn t ng đ i m i m , nh ng là m t đ u hi u cho th y nhi u u viên trung ng đ ng v n còn ch a c m th y đ c thuy t ph c r ng ông Dũng đúng là ng i đ đ i u hành đ t n c trong th i k khó khăn này. Và th c t là h đã cho tri u t p m t phiên h p kh n c p khác vào tu n tr c rõ ràng cho th y h v n ch a c m th y đ c thuy t ph c.

Th t v y, ch có m t ngày tr c khi h i ngh đ c tri u t p, ông Dũng đã nh c l i l i c nh báo quen thu c c a mình v vi c các ban ngành và c quan tài chánh ph i dành u tiên cho vi c k m ch l m phát, n đ nh kinh t vĩ mô, b o đ m an ninh xã h i và duy trì m c tăng tr ng thích h p.

Nh ng l i nói c a ông Dũng ch ng có chút tác đ ng nào đáng ghi nh n, nh ng ông ta v n ti p

tức thúc đẩy cho mức tăng trưởng kinh tế năm nay, mà nhu cầu tài chính là không thể nào đạt được.

Những ít nhất nó thúc đẩy kinh tế năm nay 9% của chính phủ ông ta. Ngân hàng Phát triển Á Châu và các cơ quan khác hiện đang tiên đoán mức tăng trưởng kinh tế năm nay 5%.

Và trong hội nghị hội tụ kinh tế, ông đã rõ ràng đi đến kết luận tiên đoán của riêng mình bằng những ngôn từ chung chung, tuyên bố rằng "sẽ tăng trưởng nên được giảm mức tăng trưởng thích hợp và chi tiêu được giảm". Đã qua rồi cái đêm kinh tế kinh tế lại với những mức tăng trưởng 8% mà Việt Nam đã ghi nhận được trong suốt thập niên qua.

Ông Dũng cũng cho thấy cho các ban ngành, bộ phận kinh tế, nhất là Ngân hàng Nhà nước, phải chú ý đến sự lên xuống của các thị trường tài chính thế giới cũng như Hoa Kỳ, như Việt Nam có thể đưa ra các biện pháp của nhà nước để giảm bớt sự còn của hệ thống ngân hàng trong nước. Theo ông Dũng, người đã từng có một thời gian ngắn – đúng ra là chúng có tài cán gì – của ngân hàng trung ương, thì cuộc khủng hoảng tài chính Hoa Kỳ cho đến nay chúng ta có một tác động đáng kể nào đó với nền kinh tế Việt Nam.

Tuy nhiên, trong khi ông Dũng thấy rằng các báo chí Việt Nam phải duy trì sự cảnh giác, thì tôi nói của ông ta với những xem như phần nào đó có vẻ quá muộn. Dù luôn trong giới kinh doanh cho biết rằng hiện đang có một cảm giác nặng nề với sự đi xuống của kinh tế Hoa Kỳ sẽ như những nghiêm trọng nền kinh tế đang ngẹt ngẹt của Việt Nam.

Ông Nguyễn Trần Bình nói: "Rõ ràng là sự đi xuống của kinh tế Hoa Kỳ sẽ như những tác động của các chủ tiêu kinh tế và xã hội của chúng, và có thể sẽ có những thiệt hại đi xuống như những các mức tiêu lâu dài".

Thị trường Hoa Kỳ rất quan trọng cho nhu cầu hàng xuất khẩu của Việt Nam, đáng ghi nhận là với việc, thu nhập, giày dép, và nhu cầu hàng hóa rất nhiều khác. Và chính ông Mạnh không phải là ông Dũng đã nhận thấy việc cần thiết cho một sự cải thiện các mối quan hệ kinh tế giữa chúng ta và Hoa Kỳ trong khi cùng lúc đó, kinh tế của chúng ta đang gặp những khó khăn nghiêm trọng.

Thêm nữa, những kinh tế của Việt Nam hiện nay với sự ít hơn của Hoa Kỳ, Á Châu và Úc Châu. Và chúng ta có ít hơn những nhà đầu tư từ Hoa Kỳ sẽ được thúc đẩy hiện.

Tính toán quan trọng của ông Dũng trái ngược với việc là việc phát triển của chúng ta trong ngày kết thúc của hội nghị. Ngôn ngữ của họ có thể là nhã nhặn và trên bề mặt thì không quá khác nhau, nhưng ở phía dưới thì sự thật kinh tế vẫn vô cùng rõ ràng.

Ông Mạnh nhận xét rằng mức dù xuất khẩu có tăng trưởng và có nhu cầu hàng hóa năm nay, nhưng vẫn còn nhu cầu yếu kém và thiếu sót, bao gồm nền kinh tế phát triển phát, mức tăng trưởng thâm thuý của chúng ta đang căng thẳng và tình trạng lao động bất an. Nói theo một cách khác, thì chúng ta đang bế tắc và bế tắc – và đi xuống đó có thể sẽ đưa đến nhu cầu khó khăn lớn cho chúng ta không được giảm quy mô. Ông ta thúc giục ban trung ương chúng ta hãy tìm ra nguyên nhân và có hành động thích hợp.

nhà báo và giáo dân Công giáo. Nhiều nhà báo nội địa đã bị bắt trong nhiều tháng qua, và hai trong những phóng viên đi tiên phong trong công cuộc chống tham nhũng trong nước sắp sửa bị đưa ra xử vì vi phạm trọng những hành động sai trái của giới lãnh đạo trong vụ xì-căng-đan tại thị trấn PMU18 cách đây hai năm.

Nhiều thành viên của giáo hội Công giáo, trong đó có Tổng giám mục Hà Nội, cũng bị cấm cáo phẫn chí m d t bị u tình v v i c t ch thu tài s n c a h do h u qu c a chi n tranh Vi t Nam. Cho r ng các cu c bi u tình v a qua là "hoàn toàn không chấp nhận" đ c, Thủ t ng Dũng nói r ng : "N u nh ng hành đ ng này không chấp m d t, nó sẽ có m t tác đ ng b t l i v nh ng quan h t t gi a nhà n c và giáo h i".

M i đây, ông Dũng đã g p g nh u giám m c, nh ng v n đ tranh chấp đ t đại v n không đ c gi i quy t và còn là m t tr ng i chính y u trong vi c tái l p l i quan h ngo i giao gi a Hà Nội và Vatican.

Các cán bộ đ ng đ a ph ng, nh t là nh ng ng i cùng phe v i các đ ng viên k c u nh ông Mạnh, Thủ ng tr c Ban bí th Tr ng T n Sang và Bộ tr ng công an Lê H ng Anh, đ c bi t là đang bị c b i v v i c chấp m tr đ đ a ra các bi n pháp m nh m h n. H tin r ng Hoa K và các qu c gia Tây ph ng khác đang quá b n tâm vào tình tr ng xáo tr n tài chánh hi n th i trên th gi i và cu c b u c T ng th ng Hoa K , đ chú ý đ n vi c đàn áp tôn giáo và báo chí Vi t Nam.

Nh ng ng i khác, h u h t là n m trong phe có tính hoà gi i h n c a ông Dũng, thì l p lu n r ng cách gi i quy t t t nh t là c hai phía ph i tr n t nh l i.

Theo ông Nguyễn Tr n B t thì : "M c dù chính quy n đ a ph ng rõ ràng là không th hoàn tr khu đ t l i cho giáo h i Công giáo vì không có m t khuôn kh lu t pháp nào đ đ a vào đó mà thi hành, nh ng tôi v n a thích vi c ch n l a m t thái đ ôn hoà đ gi i quy t v n đ".

Giáo sĩ Thayer nói thêm : "M t đ ng l i c ng r n đ i v i giáo h i Công giáo thì không bao gi là m t ý ki n t t, và gi a lúc có cu c kh ng ho ng kinh t thì đó l i càng là m t ý ki n x u h n. Nh ng dù sao thì thành ph n b o th s l n ti ng đ a ra m i quan tâm c a h v s n đ nh chính tr".

Th t v y, vi c tr n áp báo chí cũng nh các hành đ ng đ i v i ng i Công giáo cũng là các đ tài đ c th o lu n trong h i ngh tu n tr c vì cũng gi ng nh s suy x p kinh t , nó va chấp m đ n n i ám nh c a đ ng v n đ nh chính tr và s ti p t c quy n cai tr đ c đ ng.

Ti n sĩ Nguyễn Quang A, giám đ c Vi n nghiên c u phát tri n Hà Nội nói r ng : "Ng i c ng s n luôn luôn dùng s lo s v tình tr ng b t n làm cái c đ không chấp u dân ch hóa đ t n c và h s ti p t c làm nh v y".

Gi i lãnh đ o đ ng coi s n đ nh chính tr Vi t Nam là t ng đá góc t ng đ thu hút đ u t ngo i qu c, đ c bi t là s b t n đang ti p t c lan tràn i các qu c gia c nh tranh v i h trong khu v c nh Mã Lai Á, Thái Lan và Phi Lu t Tân.

Vào đầu mùa hè này, ông Michael Pease, chủ tịch Phòng thương mại Hoa Kỳ đứng đầu là Tổng giám đốc công ty Ford ở Việt Nam nói rằng: "Thành công của Việt Nam trong việc thu hút đầu tư nước ngoài phần lớn là dựa vào sự trông mong về việc ổn định kinh tế và chính trị".

Một báo cáo hàng đầu năm nay của Business Monitor International Ltd, liệt kê các quốc gia đứng đầu trên thị trường chính trị, đã đánh giá Việt Nam đứng ngang hàng thứ hai với Hồng Kông, sau Tân Gia Ba, với ổn định chính trị gần như hoàn hảo.

Theo lẽ tự nhiên thì giới lãnh đạo đứng đầu, cộng đồng kinh doanh đi tìm kiếm lợi nhuận như người có tầm nhìn về phía trước, đầu tư thích thú tán thưởng các báo cáo như vậy và tìm cách để báo chí có tác động cho sự xáo trộn về kinh tế, tôn giáo và báo chí hiện tại không làm náo động sự đánh giá của quan chức – mà một số đang lo ngại là sự xáo trộn đó đã bắt đầu khi sự.

Ông Vũ Mão, một cựu thành viên của Ủy ban Trung ương là chủ tịch Ủy ban Trung ương, nói rằng: "Tôi cảm thấy buồn vui lẫn lộn khi nghe rằng sự ổn định chính trị gần như hoàn hảo của Việt Nam được đánh giá quá cao. Việc đánh giá này là quá mức trong cái nhìn của tôi, và không xem xét đến nhu cầu về đổi mới của Việt Nam như quy trình xóa bỏ đói nghèo, tình trạng nghèo đói ở nông thôn và chất lượng giáo dục và sức khỏe của người công nhân có thu nhập thấp".

Ông Thayer nói thêm: "Dĩ nhiên là có sự bất mãn đang tồn tại trong những người dân thành thị về giá cả gia tăng, nạn ô nhiễm môi trường, nạn kẹt xe và việc tham nhũng".

Quỹ thế giới, khi nói đến sự đánh giá lâu dài về thị trường chính trị, thì Việt Nam không được đánh giá tốt trong báo cáo trên và nằm gần cuối, chỉ kém khảo sát các quốc gia như Lào và Miến Điện.

Dĩ nhiên là tính ngay cả việc tranh chấp trên thị trường lập chốt bu trong nội bộ đứng đầu hiện nay, thì ít ai nghĩ rằng chủ đề của sự ổn định của Việt Nam sẽ sụp đổ vì nền kinh tế bị suy sụp, và hành động của vài nhà bất ổn chính trị, ký gông và tu sĩ can thiệp. Những thách thức hiện tại là giới lãnh đạo hiện tại đang bị nhieu áp lực và đã không có cách nào khác hơn là phải triển khai phiên họp khẩn cấp hội tụ tư tưởng. Những kết quả của cuộc họp đó vẫn đang được chờ đợi làm sáng tỏ.